

УДК 330.322.5:711.3

*Томашук І.В.,
асист. кафедри аналізу та статистики,
Вінницький національний аграрний університет*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. Аграрні перетворення, які відбулися в Україні за останні роки, дали змогу збільшити валове виробництво сільськогосподарської продукції, але це не сприяло соціально-економічному розвитку сільських територій та підвищенню рівня життя сільського населення. Сьогодні існує потреба в комплексному підході до розв'язання проблем розвитку сільських територій, в основу якого закладаються принципи сталого розвитку. Головною складовою вирішення проблем розвитку сільських територій є розвиток інвестиційного потенціалу, що базується на принципах ефективного використання та управління [9]. Управління інвестиційною привабливістю та інвестиційною активністю, повинно передбачати вибір найбільш оптимального механізму залучення інвестицій, виходячи з пріоритетів та потреб окремих сільських територій та інтересів стратегічних інвесторів.

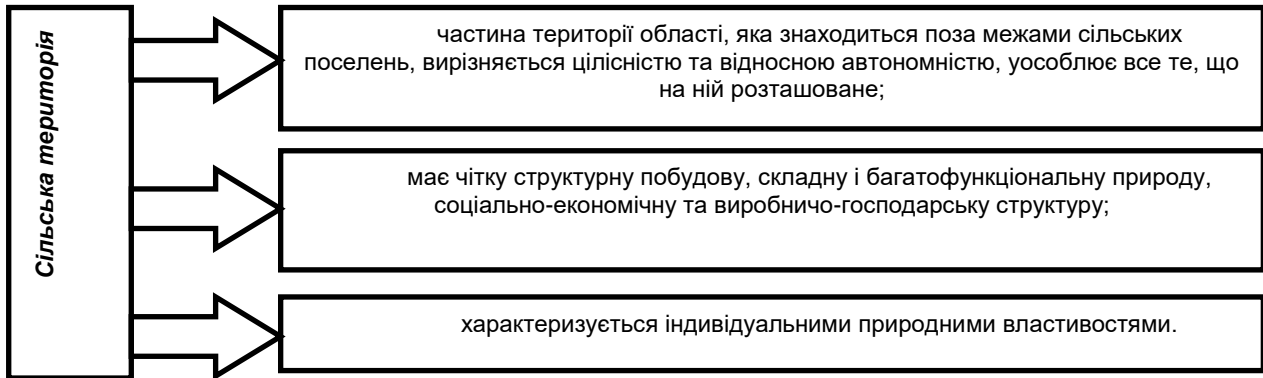
Забезпечення комплексного розвитку сільських територій в інтересах суспільства передбачає раціональне формування конкурентоспроможного багатогалузевого і багатокладного сільського господарства, диверсифікованої сільської економіки, сприятливого середовища проживання на основі нарощування людського і соціального капіталу та розвитку партнерства держави та бізнесу. Сучасний рівень соціальної інфраструктури села створює реальні передумови для погіршення соціально-демографічної ситуації в сільській місцевості. Подолання проблем, що склалися в цій галузі, вимагає безпосереднього втручання держави шляхом фінансування конкретних цільових програм соціального розвитку села.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ефективного використання інвестиційного потенціалу сільських територій досить широко вивчалися у працях вітчизняних науковців, таких як: Г. Калетнік, А. Брояка, Ф. Важинський, І. Гончарук, А. Єрмолаєв, О. Мазур, С. Полковниченко, В. Русан, М. Стегней та ін. Однак, недостатньо дослідженими залишаються фактори формування інвестиційного потенціалу сільських територій.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз сучасних тенденцій розвитку сільських територій України в рамках структурних змін та економічних перетворень; визначення та оцінка факторів формування інвестиційного потенціалу сільських територій; виявлення перспективних сфер ефективного використання природного потенціалу сільських територій та розробка практичних рекомендацій щодо активізації й підвищення ефективності інвестиційної діяльності на сільських територіях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна активність є найвагомим чинником економічного зростання, покращення добробуту населення. Особливо актуальною є проблема розвитку інвестиційного потенціалу сільських територій України. Значимість сільських територій (рис. 1) у соціально-економічному житті України визначається їх винятковою роллю у

формуванні належного рівня продовольчої безпеки, нарощуванні експортного потенціалу та підвищенні добробуту суспільства.

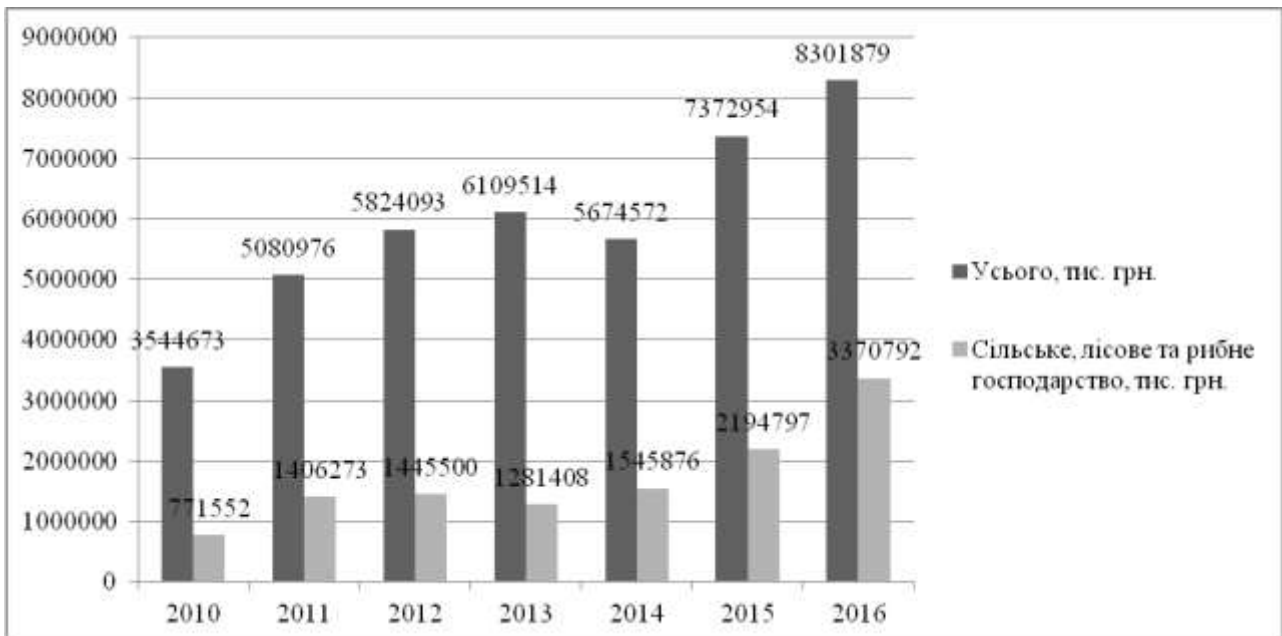
Рис. 1. Основні характеристики сільської території регіону

Джерело: сформовано автором за результатами дослідження

З поняттям інвестиційного потенціалу пов'язано визначення інвестиційної привабливості. Інвестиційна привабливість сільських територій – це система складових економічного потенціалу, що обумовлюють потенційну зацікавленість інвесторів, щодо вкладення інвестиційних ресурсів та відповідають головним цілям інвесторів, що полягають у беззбитковості, безризиковості та ліквідності інвестицій [3].

Активізація інвестиційної діяльності є основною умовою стабільного розвитку регіонів, яка здатна залучити фінансові та матеріальні ресурси як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів, а також раціонально їх використовувати в найбільш пріоритетних галузях економіки.

За даними головного управління статистики у Вінницькій області, капітальні інвестиції за видами економічної діяльності Вінницького регіону в період 2010–2016 рр. мають позитивну тенденцію. У 2016 році Вінниччина освоїла 8301879 тис. грн. капітальних інвестицій, що на 928925 тис. грн. більше у порівнянні з 2015 р. (рис. 2). Серед загальної кількості інвестицій 2016 року, майже 41% становлять інвестиції у сільське, лісове та рибне господарство.

Рис. 2. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності по Вінницькій обл. у 2010-2016 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано автором на основі [5]

Інвестиційна діяльність є запорукою стійкого розвитку сільських територій. Основними критеріями стійкого сільського розвитку є підвищення ефективності сільського господарства, диверсифікація сільської економіки в цілому, продовольча безпека країни, природний приріст сільського населення, підвищення рівня та якості життя на селі, дотримання соціального контролю над

історично освоєними територіями, поліпшення родючості ґрунту й екологічної ситуації в сільських місцевостях.

Інвестиційна активність є найбільш вагомим чинником сталого розвитку сільських територій. Основою цього є головні складові природно-ресурсного потенціалу місцевості на селі. До них належать: земельні ресурси; водні ресурси; лісорослинні, рибні, мисливські ресурси; мінерально-сировинні ресурси; природоохоронні ресурси; рекреаційні ресурси. Проте ряд перешкод стримують розвиток інвестиційної складової розвитку сільських територій (рис. 3).

Рис. 3. Основні бар'єри для інвестицій у сільському господарстві

Джерело: сформовано автором на основі [1]

В умовах трансформаційної економіки основні складники соціальної та регіональної політики розвитку сільських територіальних громад полягають у визначенні організаційно-фінансового забезпечення, пріоритетності державного регулювання розвитку населених пунктів та залучення інвестиційних ресурсів.

На сьогодні основними джерелами інвестиційного потенціалу Вінницького регіону виступають власні кошти підприємств та організацій. Так, у 2016 році їх частка складала 63% від загальної кількості. Сума іноземних інвестицій у 2016 році скоротилась на 926 тис. грн. (табл. 1).

Таблиця 1

Освоєно (використано) капітальних інвестицій за джерелами фінансування по Вінницькій області, тис. грн.

Показники	Рік					2016/2015 (+/-)
	2012	2013	2014	2015	2016	
Усього	5824093	6109514	5674572	7372954	8301879	928925
у тому числі за рахунок						
коштів державного бюджету	114864	97779	28048	171397	270545	99148
коштів місцевих бюджетів	348545	269363	319543	577804	779244	201440
власних коштів підприємств та організацій	3562807	3884896	3955918	4837397	5528483	691086
кредитів банків та інших позик	667642	488489	503065	487391	640949	153558
коштів іноземних інвесторів	8249	21315	8232	2140	1214	-926
коштів населення на будівництво житла	752354	1103439	696713	1204685	953467	-251218
інших джерел фінансування	369632	244233	163053	92140	127977	35837

Джерело: сформовано автором на основі [5]

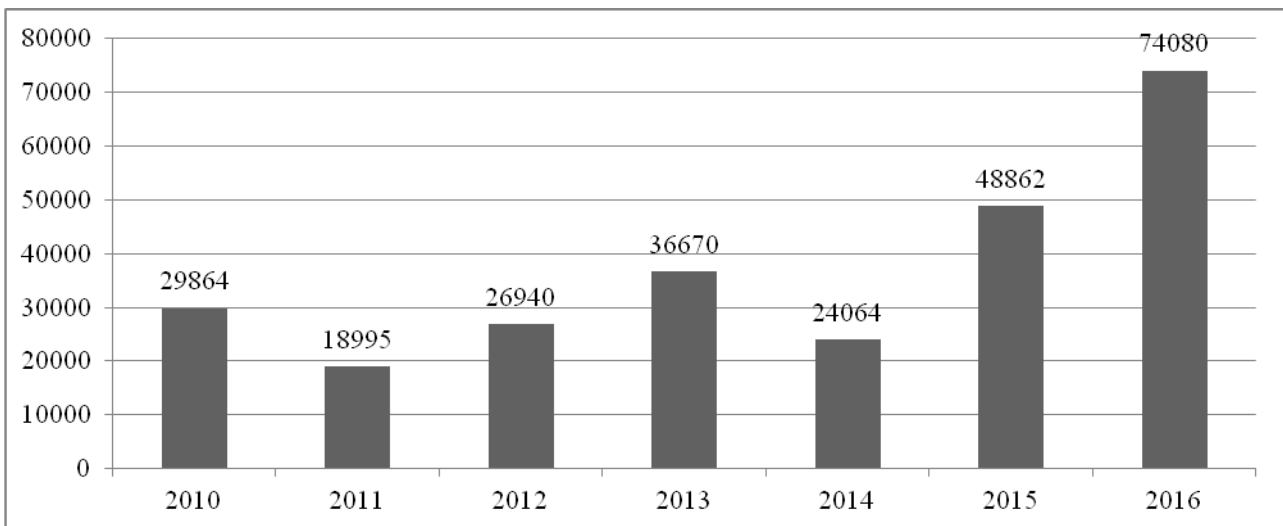
Значне зменшення іноземних інвестицій в розвиток Вінницького регіону пояснюється нестабільністю ринкового середовища в Україні. Оцінювання доцільності інвестиційного проекту та здійснення аналізу проектних ризиків є особливо актуальним. При цьому, є необхідним не лише

оцінювання внутрішніх чинників впливу, але й всебічний аналіз чинників зовнішнього середовища, що мають безпосередній вплив на реалізацію інвестиційного проекту.

Формування сприятливого інвестиційного клімату, збільшення обсягів інвестицій є передумовою поступового відновлення економічного зростання країни. Тому інвестиційна державна політика має базуватись на комплексному підході, що поєднує механізми розвитку інвестиційного потенціалу країни, її регіонів та галузей.

В сучасних умовах сталий розвиток сільських територій є пріоритетом державної аграрної політики, спрямованої на підвищення якості життя населення, зростання ефективності сільськогосподарського виробництва, розвиток багатофункціональної сільської економіки, збереження довкілля тощо.

Розвиток сільських територій прямо пов'язаний з розвитком сільського господарства. Головною складовою якого є земельні ресурси. За даними головного управління статистики у Вінницькій області, капітальні інвестиції за видами активів, а саме у землю у 2016 році склали 74080 тис. грн., що на 25218 тис. грн. більше у порівнянні з 2015 роком (рис. 4). Це пояснюється тим, що сільськогосподарське виробництво є досить прибутковим видом діяльності, а також тим, що Вінниччина є аграрним регіоном. Хоча, незважаючи на позитивні тенденції у сільськогосподарському виробництві, соціально-економічний розвиток сільських територій не характеризується покращеними змінами.

Рис. 4. Динаміка капітальних інвестиції за видами активів (земля) у Вінницькій обл., 2010-2016 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано автором на основі [5]

Сільськогосподарські товаровиробники не турбуються про добробут мешканців сільських територій і не зацікавлені у покращенні соціально-економічних умов проживання сільських жителів. На сьогодні залишаються невирішеними найгостріші питання селян. До них належать:

- демографічна криза;
- занепад соціальної інфраструктури;
- безробіття та бідність.

На думку І. Гончарук, ефективність сільського господарства проявляється в усіх сферах життєдіяльності суспільства, оскільки аграрна підприємницька діяльність природно інтегрована у забезпечення господарських взаємодій, спрямованих на задоволення потреб суспільства [6]. Отже, аграрна підприємницька діяльність покликана вирішувати соціально-економічні проблеми сільських територій. Яку ж роль у цьому відіграють інвестиції?

Розглянемо вплив інвестиційного потенціалу на розвиток сільських територій. Залучення інвестицій за умови поліпшення бізнес-клімату в Україні та області, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу зможуть стати перевагами Вінниччини для подальшого розвитку її багатогалузевої економіки. Область може використати можливість щодо розвитку і популяризації сільського зеленого туризму серед населення України та Європи. З метою підвищення інвестиційної привабливості сільських територій необхідно розробити інвестиційну стратегію сільських територій Вінницької області (рис. 5).

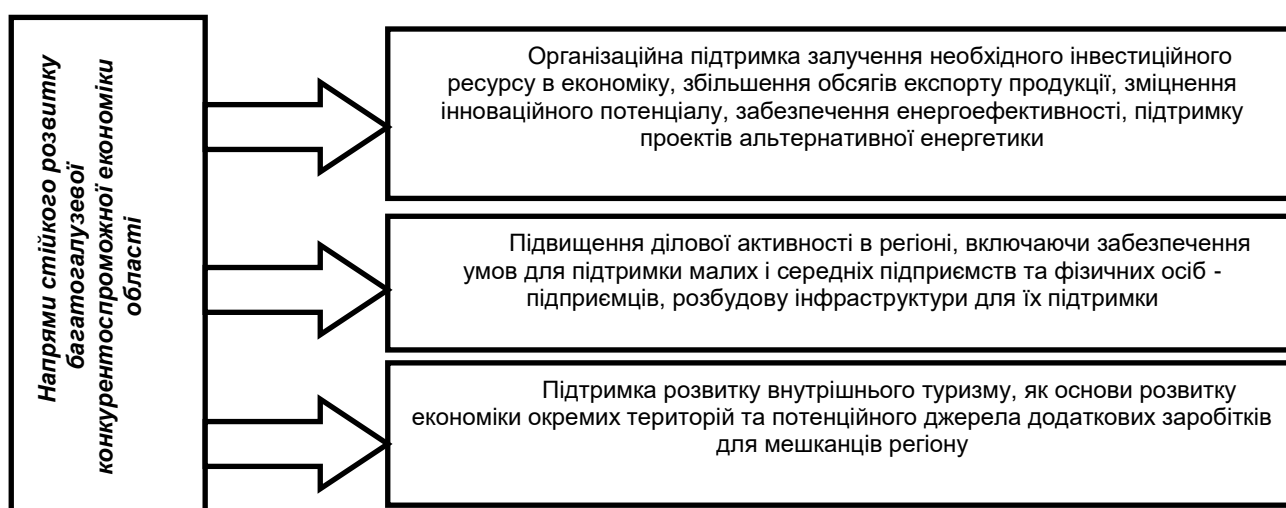

Рис. 5. Основні напрями стійкого розвитку регіону

Джерело: сформовано автором за результатами дослідження

Однією з передумов стабільного економічного розвитку сільської території будь-якого регіону України є формування та підтримка сприятливого інвестиційного іміджу для потенційних інвесторів (рис. 6).

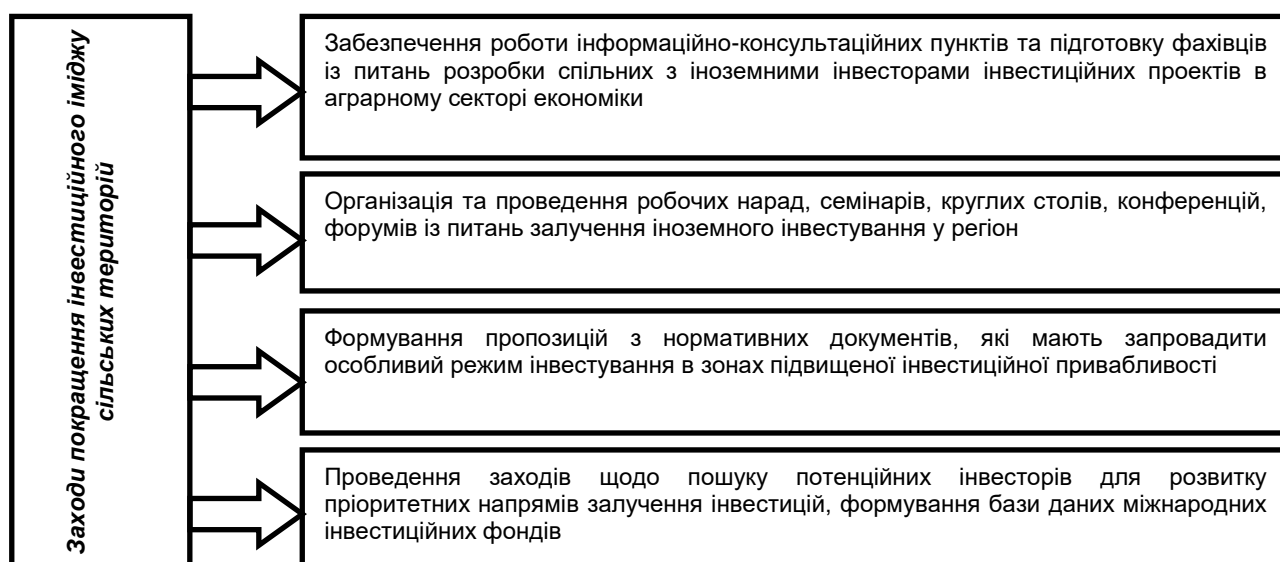

Рис. 6. Заходи покращення інвестиційного іміджу сільських територій

Джерело: сформовано автором за результатами дослідження

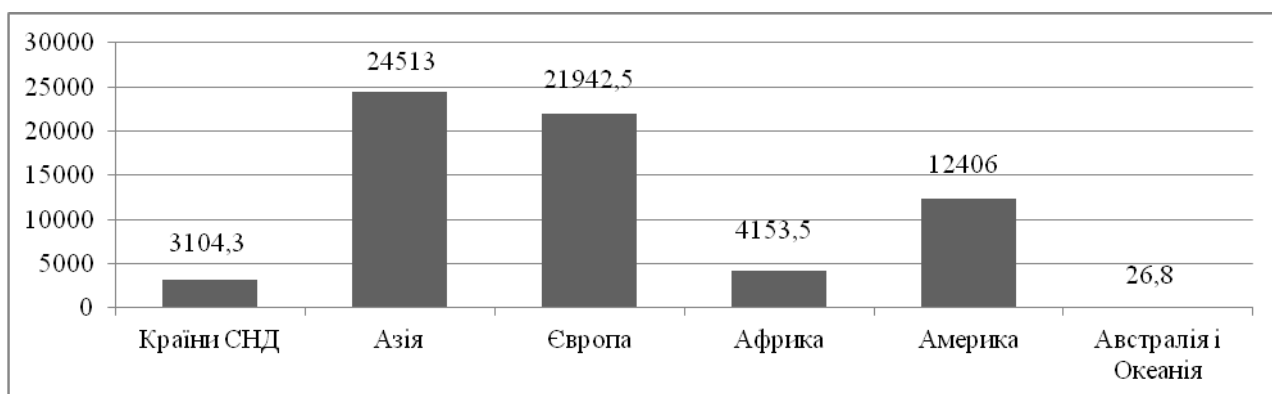
За оцінками як внутрішніх, так й іноземних економічних суб'єктів, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим. Серед причин, що обумовлюють зазначений фактор, відзначають нестабільність українського законодавства, нерозвиненість ринкової інфраструктури, зокрема фондового ринку, сильний фіскальний тиск, бюрократизм і корупцію в місцевих і центральних органах влади [4].

Інвестиційний розвиток економіки притаманний всім розвиненим країнам світу, є одночасно і чинником, і наслідком економічного піднесення країн.

Аграрний сектор України набув нового значення для економіки України в контексті стрімкого зростання обсягів виробництва та експорту протягом останнього десятиліття. Разом з тим, внаслідок конфлікту на Донбасі різке падіння промислового виробництва і згорання металургійного експорту зумовило прискорену реструктуризацію економіки України, значно підвищивши значення агросектору у її структурі та експорті. Зокрема, аграрний сектор продовжив зростання у кризовий 2014 р. та вперше став лідером за обсягом експортних поставок [1].

За даними головного управління статистики у Вінницькій області, Вінницька область у 2016 році здійснила експортних поставок послуг на суму 66146,0 тис. дол. США, що на 3218,10 тис. дол. США

більше у порівнянні з 2015 роком. 34% усіх експортних поставок послуг було здійснено у країни Азії, 34% - у країни Європи, 19% - у країни Америки (рис. 7).

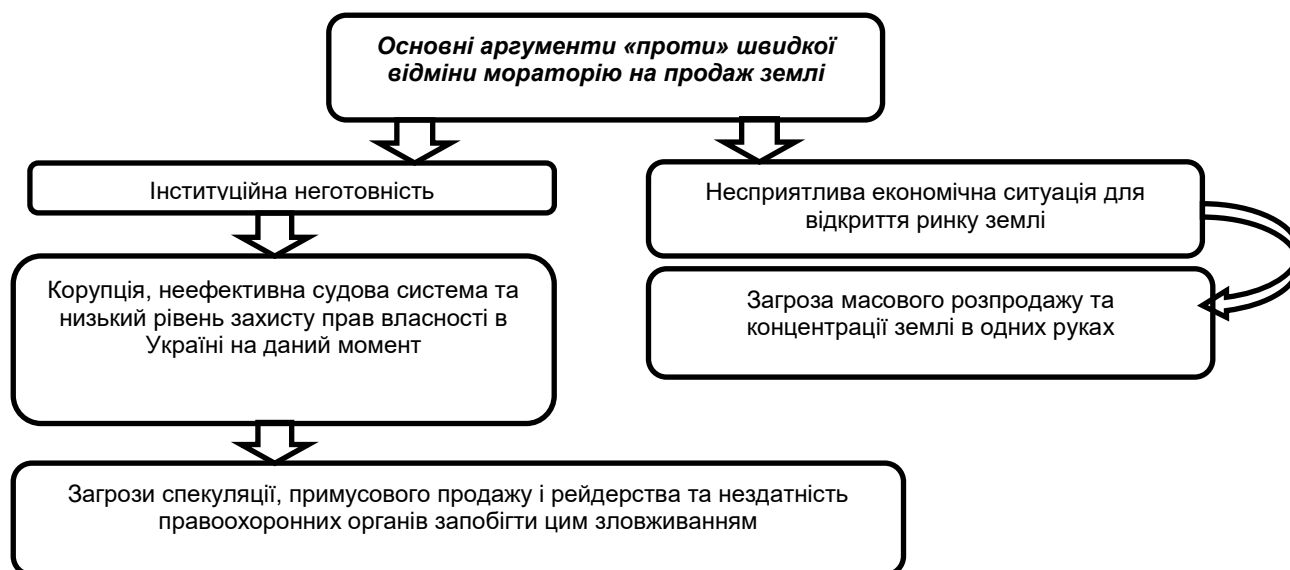

Рис. 7. Географічна структура експорту послуг Вінницької області у 2016 р., тис. дол. США
Джерело: сформовано автором на основі [5]

Позитивна динаміка щодо зростання експортних поставок, в свою чергу, забезпечує подальше зміцнення впливу основних учасників аграрного ринку регіонального та центрального рівня на перебіг політико-економічних процесів у країні. У зв'язку з цим набуває особливої актуальності розгляд останніх тенденцій у секторі та перспектив прискорення реформ галузі [1].

Україна є потужною аграрною державою з давніми хліборобськими традиціями і високим потенціалом розвитку сільського господарства та перетворення його у ефективну сферу економіки. Справжнім багатством нашої країни є надзвичайно родюча земля. Експортний потенціал України характеризується значними земельними ресурсами, придатними для сільськогосподарського виробництва, сприятливими кліматичними умовами, традиційною аграрною спеціалізацією країни [2, с. 207].

Незважаючи на те, що Україна є потужним експортером сільськогосподарської продукції на світовому ринку, потенційні можливості нашої держави щодо експорту сільськогосподарської продукції набагато більші. У сучасних умовах негативним чиним на розвиток і реалізацію експортного потенціалу аграрної галузі впливає нестабільна економічна та політична ситуація, військові дії на сході країни, небажання, а в деяких випадках неспроможність, держави проводити ефективні економічні реформи [8]. Такий перебіг подій пригнічує потік інвестицій у сільське господарство. Аграрний сектор має значний потенціал подальшого зростання, однак невирішення системної незбалансованості стримують його розвиток. Одним з основних обмежень такої ситуації є застаріла система землекористування та земельних відносин через збереження мораторію на купівлю-продаж землі, а також чітких та прозорих правил гри у аграрному секторі (рис. 8) [1].

Рис. 8. Основні аргументи «проти» швидкої відміни мораторію на продаж землі
Джерело: сформовано автором за результатами дослідження

Основною складовою сприятливого інвестиційного клімату на сільських територіях України повинна бути нормативно-правова база, що забезпечує прозорість та зрозумілість для кожного потенційного інвестора механізму інвестування в сільській територіальній громаді, а також гарантує дотримання його майнових інтересів.

Поліпшення соціального та економічного становища на селі вимагає, насамперед, дослідження регіональних особливостей, умов ведення сільськогосподарського виробництва, можливостей здійснення комплексних перетворень в аграрній сфері, включаючи план заходів щодо підготовки сільськогосподарських підприємств та індивідуальних господарств до діяльності в умовах повноцінного функціонування ринку землі.

Як зазначає В. М. Русан, ефективний розвиток сільського господарства, підвищення його конкурентоспроможності є ключовими пріоритетами реформування національної економіки, зафіксованими у Стратегії розвитку «Україна – 2020» [10].

Поліпшення інвестиційного клімату включає наявність механізму його реалізації, зокрема: визначення джерел, методів і термінів фінансування інвестицій, створення необхідної нормативно-правової бази функціонування інвестиційного ринку, створення сприятливих умов для залучення інвестицій.

На сучасному етапі в державі відсутня чітко розроблена система принципів інвестиційної політики. Це породжує цілу низку проблем у формуванні інвестиційного процесу. На думку Ф. Важинського, доцільно розширити повноваження органів місцевої влади по економічному регулюванню і стимулюванню інвестиційної діяльності. В першу чергу це відноситься до податкового регулювання [3]. Основними напрямками реформ визначено:

- забезпечення ефективного землекористування на основі завершення земельної реформи;
- удосконалення системи державної підтримки сільськогосподарського виробництва та залучення фінансування у галузь;
- розвиток зовнішньоекономічних відносин та сприяння міжнародній торгівлі;
- забезпечення сталого розвитку сільських територій;
- адаптацію процесів агропромислового виробництва до європейських вимог [10].

Особливої уваги заслуговує інвестиційна політика держави, яка здійснюється шляхом регулювання відносин реалізації інвестиційної діяльності через нормативні акти, забезпечення додержання вимог законодавства, систематичного контролю за використанням державних інвестицій.

Ефективна регіональна політика державних органів щодо розвитку інвестиційного процесу сільських територій представляє собою створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення вітчизняних і іноземних інвестицій у пріоритетні його сфери на основі удосконалення нормативно-правової бази, надання пільг і гарантій для найбільш ефективних інвестиційних проектів, розвитку інфраструктури по обслуговуванню суб'єктів інвестиційної діяльності, забезпечення безпеки діяльності підприємницьких структур на території регіону [7].

Основними критеріями стійкого сільського розвитку є підвищення ефективності сільського господарства, диверсифікація сільської економіки, продовольча безпека країни, природний приріст сільського населення, підвищення рівня та якості життя на селі, дотримання соціального контролю над історично освоєними територіями, поліпшення родючості ґрунту й екологічної ситуації в сільських районах (рис. 9) [11].

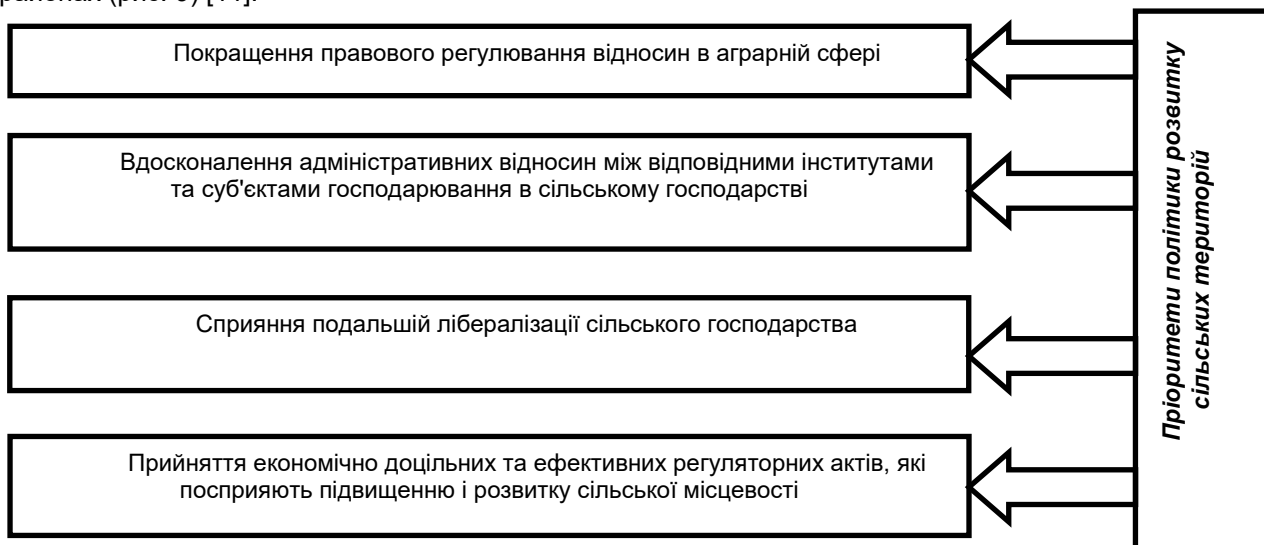

Рис. 9. Шляхи розвитку сільських територій

Джерело: сформовано автором на основі [11]

Отже, держава є стимулюючим чинником розвитку інвестиційного потенціалу сільських територій. Саме відповідні державні інституції та інститути з використанням своїх регулюючих та контролюючих функцій повинні сприяти створенню і функціонуванню підприємницьких формувань у сільській місцевості, формувати конкретне організаційно-економічне середовище для стимулювання, а також швидкої адаптації суб'єктів підприємництва до ринкових умов.

Висновки з проведеного дослідження. Поєднання сприятливих природно-кліматичних умов і потужного ресурсного потенціалу сільських територій створює реальні перспективи для нарощування інвестиційного потенціалу та підвищення інвестиційної привабливості сільських територій. Пріоритетними сферами ефективного використання природного-ресурсного потенціалу сільських територій є сільське та лісове господарство, видобуток та переробка мінерально-сировинних ресурсів за умови дотриманням норм сталого розвитку. Також, потенціал аграрного сектору нашої країни характеризується позитивною тенденцією економічного розвитку на основі інвестицій в нього та нових методів використання землі. Виважена державна інвестиційна політика в аграрній сфері має стати одним із найголовніших напрямів виходу з виробничої, фінансової й матеріально-технічної депресії аграрної сфери економіки. Розвиток конкретної сільської території регіону значною мірою залежить від її природно-ресурсного потенціалу та розвитку на ній підприємництва. Розвиток інвестиційного потенціалу сільських територій є базисом стійкого сільського розвитку та основою переорієнтації в зворотній бік сільської міграції. Також ріст інвестиційного потенціалу є основою у боротьбі з бідністю, розширення зайнятості та підвищення добробуту сільського населення, покращення якості життя, забезпечення можливостей для розвитку особистості.

Бібліографічний список

1. Аграрний сектор України: тенденції, суб'єкти, перспективи реформування / [Срмолаєв А., Клименко І., Смець В., Таран С.]. – К. : Інститут стратегічних досліджень «Нова Україна», 2015. – 28 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newukraineinstitute.org>.
2. Брояка А.А. Формування державної аграрної політики щодо експорту та імпорту сільськогосподарської продукції / А.А. Брояка // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 1(56). – Том 4. – С. 203-210.
3. Важинський Ф.А. Інвестиції як фактор розвитку сільських територій / Ф.А. Важинський, Р.І. Галаз, Р.П. Підлипна // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. - 2011. - Вип. 6. - С. 32-35 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzclubp_2011_6_9.pdf.
4. Важинський Ф.А. Стратегія інвестиційної активності розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій / Ф.А. Важинський, П.П. Гаврилко, М.Ю. Лалакулич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.9. – С. 192-198.
5. Головне управління статистики у Вінницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vn.ukrstat.gov.ua>.
6. Гончарук І.В. Аспекти сутності й оцінки ефективності аграрної підприємницької діяльності / І.В. Гончарук // Агроінком. – 2013. – № 7–9. - С. 100-103.
7. Мазур О.В. Інвестиційний вектор розвитку регіональних АПК / О.В. Мазур [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econjournal.vsau.org>.
8. Полковниченко С.О. Сучасний стан реалізації експортного потенціалу аграрного сектору економіки України / С.О. Полковниченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.stu.cn.ua>.
9. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
10. Русан В.М. Проблеми розвитку аграрного виробництва в Україні і перспективні напрями використання аграрного потенціалу держави для підвищення рівня продовольчої безпеки / В.М. Русан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>.
11. Стегней М.І. Сучасні напрями забезпечення сталого розвитку сільських територій: європейський досвід і українські реалії / М.І. Стегней // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 3(141). – С. 125-133.

References

1. Yermolaiev, A., Klymenko, I., Yemets, V. and Taran, S. (2015), *Ahrarnyi sektor Ukrainy: tendentsii, subiekty, perspektyvy reformuvannia* [Agrarian sector of Ukraine: trends, subjects, prospects for reform], Instytut stratehichnykh doslidzhen "Nova Ukraina", Kyiv, Ukraine, 28 p., available at: <http://newukraineinstitute.org> (access date January 19, 2018).
2. Broiaka, A.A. (2012), "Formation of the State Agricultural Policy on Export and Import of Agricultural Products", *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Seria: Ekonomichni nauky*, no. 1(56), Vol. 4, pp. 203-210.

3. Vazhynskiy, F.A., Halaz, R.I. and Pidlypna, R.P. (2011), "Investments as a factor in the development of rural areas", *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, Iss. 6, pp. 32-35, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2011_6_9.pdf (access date December 18, 2017).

4. Vazhynskiy, F.A., Havrylko, P.p. and Lalakulych, M.Yu. (2014), "Strategy of Investment Activity for the Development of the Socio-Economic Potential of Rural Territories", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, Iss. 24.9, pp. 192-198.

5. *Holovne upravlinnia statystyky u Vinnytskiy oblasti* [The Main Department of Statistics in Vinnytsia Oblast], available at: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua> (access date January 10, 2018).

6. Honcharuk, I.V. (2013), "Aspects of the essence and evaluation of the efficiency of agrarian entrepreneurial activity", *Ahroikom*, no. 7-9, pp. 100-103.

7. Mazur, O.V. "Investment vector of regional agroindustrial complex development", available at: <http://econjournal.okay.org> (access date January 22, 2018).

8. Polkovnychenko, S.O. "The current state of export potential of the agrarian sector of Ukraine's economy", available at: <http://ir.stu.cn.ua> (access date January 25, 2018).

9. Kabinet Ministriv Ukrainy (2015), *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku silskykh terytorii* [Approval of the Concept of development of rural territories], Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 23.09.2015 no. 995-r, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua> (access date January 28, 2018).

10. Rusan, V.M. "Problems of agricultural development in Ukraine and promising directions of using the agrarian potential of the state to increase the level of food security", available at: <http://www.niss.gov.ua> (access date January 30, 2018).

11. Stehnei, M.I. (2013), "Modern areas of sustainable development of rural areas: European experience and Ukrainian realities", *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (141), pp. 125-133.

Томашук І.В. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

Мета. Виявлення проблемних питань розвитку інвестиційного потенціалу сільських територій; проведення оцінки природних чинників формування інвестиційного потенціалу сільських територій; розкриття пріоритетних сфер ефективного використання природного потенціалу сільських територій та дослідження впливу інвестиційного потенціалу на створення організаційно-правових й соціально-економічних умов для комплексного розвитку сільських територій.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети дослідження використано такі методи: системний підхід (для розгляду складових інвестиційного потенціалу сільських територій у взаємозв'язку між собою та взаємодії зі складовими іншими систем); причинно-наслідковий метод (для виявлення економічного, соціального, правового змісту дослідження); порівняльний метод (для аналізу статистичних показників та виявлення тенденцій впливу соціально-економічних чинників на результати досліджень); графічний метод (для наочного відображення підсумків дослідження).

Результати. Визначено, що для забезпечення інвестиційної активності сільських територій потрібно розробити відповідну стратегію, мета якої полягатиме в підвищенні рівня життя та соціального захисту населення сільських територій на основі інвестиційної активності та раціонального використання економічного потенціалу. Встановлено, що з метою заохочення інвестицій, держава, насамперед, покликана забезпечити стабільність законодавчого поля, надійний захист прав власності, зниження корупції, підтримку банківського сектору, використання міжнародних правил інвестування.

Наукова новизна. Обґрунтовано заходи щодо підвищення ефективності управління процесами інвестування розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій та взаємодії органів місцевої виконавчої влади і місцевого самоврядування на основі надання повноваження з координації спільних дій щодо управління адміністрацій відповідних рівнів. Визначено механізм залучення іноземних інвестицій у розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій, який забезпечить створення привабливого інвестиційного клімату.

Практична значущість. Результати досліджень можуть бути використані при визначенні подальших напрямів реформування сталого розвитку сільських територій.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, сільські території, природні фактори, природні ресурси, інвестиційна привабливість.

Tomashuk I.V. INVESTMENT POTENTIAL OF AGRICULTURAL TERRITORIES: MAIN ASPECTS OF DEVELOPMENT

Purpose. Identification of problematic issues for the development of investment potential of rural areas; conducting an estimation of natural factors of formation of investment potential of rural territories; disclosure of priority areas of effective use of natural potential of rural territories and investigation of the influence of investment potential on the creation of organizational and legal and socio-economic conditions for the integrated development of rural areas.

Methodology of research. To achieve the goal of the study, the following methods were used: a systematic approach (for consideration of the components of the investment potential of rural areas in the interconnection and interaction with the components of other systems); causative method (to identify the economic, social, legal content of the study); comparative method (for the analysis of statistical indicators and the identification of trends in the influence of socio-economic factors on the research results); graphic method (for visualizing the results of the study).

Findings. It was determined that in order to ensure the investment activity of rural areas, it is necessary to develop an appropriate strategy aimed at increasing the standard of living and social protection of rural population based on investment activity and rational use of economic potential. It was established that in order to encourage investment,

the state primarily aims at ensuring the stability of the legislative field, reliable protection of property rights, reducing corruption, supporting the banking sector, the use of international rules of investment.

Originality. Measures to increase the efficiency of management of investment processes for the development of socio-economic potential of rural areas and interaction between local executive authorities and local self-government bodies were substantiated, on the basis of the authority to coordinate joint actions on the management of the respective levels of administration. The mechanism of attraction of foreign investments in the development of socio-economic potential of rural territories was determined, which will provide creation of attractive investment climate.

Practical value. The results of research can be used in determining the further directions of the reformation of sustainable development of rural areas.

Key words: investment potential, rural areas, natural factors, natural resources, investment attractiveness.

Томашук И.В. ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ: ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ

Цель. Выявление проблемных вопросов развития инвестиционного потенциала сельских территорий; проведение оценки природных факторов формирования инвестиционного потенциала сельских территорий; раскрытие приоритетных сфер эффективного использования природного потенциала сельских территорий и исследование влияния инвестиционного потенциала на создание организационно-правовых и социально-экономических условий для комплексного развития сельских территорий.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели исследования использованы следующие методы: системный подход (для рассмотрения составляющих инвестиционного потенциала сельских территорий во взаимосвязи между собой и взаимодействия с составными других систем); причинно-следственный метод (для выявления экономического, социального, правового содержания исследования); сравнительный метод (для анализа статистических показателей и выявления тенденций влияния социально-экономических факторов на результаты исследований); графический метод (для наглядного отображения итогов исследования).

Результаты. Определено, что для обеспечения инвестиционной активности сельских территорий необходимо разработать соответствующую стратегию, цель которой будет заключаться в повышении уровня жизни и социальной защиты населения сельских территорий на основе инвестиционной активности и рационального использования экономического потенциала. Установлено, что в целях поощрения инвестиций, государство, прежде всего, призвано обеспечить стабильность законодательного поля, надежную защиту прав собственности, снижение коррупции, поддержку банковского сектора, использование международных правил инвестирования.

Научная новизна. Обоснованы мероприятия по повышению эффективности управления процессами инвестирования развития социально-экономического потенциала сельских территорий и взаимодействия органов местной исполнительной власти и местного самоуправления на основе предоставления полномочия по координации совместных действий по управлению администраций соответствующих уровней. Определен механизм привлечения иностранных инвестиций в развитие социально-экономического потенциала сельских территорий, который обеспечит создание привлекательного инвестиционного климата.

Практическая значимость. Результаты исследований могут быть использованы при определении дальнейших направлений реформирования устойчивого развития сельских территорий.

Ключевые слова: инвестиционный потенциал, сельские территории, природные факторы, природные ресурсы, инвестиционная привлекательность.